

Midden-Nederland

Kennis in de Regio x Klimaatbestendige Stad

Sfeerverslag bijeenkomst in Culemborg | 31 oktober 2023

“Droogte is ook hier een groot aandachtspunt”

Hoe maak je slim gebruik van beschikbare kennis, hulpmiddelen en tools op het gebied van klimaatadaptatie? Hoe leer je van elkaars ervaringen en speel je sneller in op het veranderende klimaat? En: wie heb je nodig om aan de slag te gaan? Deze vragen staan op 31 oktober centraal tijdens de vierde bijeenkomst 'Kennis in de Regio x Klimaatbestendige Stad'. Ruim 80 professionals zijn erbij in het Oude Stadhuis van Culemborg.

Ecologische wijk

Dagvoorzitter Irene Poortinga van Samen Klimaatbestendig zet bij de opening Marleen Kaptein in het zonnetje. Zij is één van de drijvende krachten achter de ontwikkeling van de ecologische wijk EVA-Lanxmeer. De eerste woningen zijn gebouwd in 2000. “De bouwopgave was destijds net zo groot als nu”, zegt Marleen Kaptein. De bouw van de wijk was een experimentele vorm van gebiedsontwikkeling: een co-productie van de gemeente Culemborg en de stichting E.V.A. (Ecologisch centrum voor Educatie, Voorlichting en Advies). De initiatiefnemers werkten samen met experts uit verschillende disciplines. Iedereen schaarde zich achter het idee voor een ecologische wijk met aandacht voor cultuurhistorie, duurzaamheid en bewonersparticipatie. Er moest alleen nog een locatie worden gevonden. Marleen Kaptein: “Culemborg was een geschenk uit de hemel.”

Vier werkregio's

Na dit inspirerende verhaal is het podium voor vertegenwoordigers van vier werkregio's. Als eerste spreekt Daan Willems, van de Gebiedsraad Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. “We zijn goed op weg”, zegt hij. “De stresstesten zijn achter de rug, we hebben een adaptatiestrategie en een uitvoeringsprogramma en we hebben subsidie gekregen via de Impulsregeling Klimaatadaptatie. Nu is de uitdaging om alle projecten uit te voeren.” Daarbij is er ook veel aandacht voor droogte, waar de werkregio in juni wekenlang last van had. “En daar moeten we ons tijdig op voorbereiden”, zegt Daan Willems, “dus in de natste oktober ooit gaan we in de workshop praten over gebrek aan water.”

Hoogwaardige landbouw

Marjolein Reijnierse van de [werkregio Klimaat Actief Rivierenland](#) (KAR) begint met een korte video die ook op de website staat. Kort en krachtig – en met veel tromgeroffel – laat de video zien wat

de gevolgen zijn van klimaatverandering. Met als oproep: we kunnen er samen iets aan doen. “We gebruiken deze video om bewoners bewust te maken van klimaatadaptatie”, zegt Marjolein Reijnierse. “En we laten op de website zien wat ze zelf kunnen doen.” In haar werkregio is veel landelijk gebied, met hoogwaardige landbouw. “Droogte is ook bij ons een aandachtspunt.”

Nederland in het klein

Namens het [Netwerk Water & Klimaat](#) neemt Koen te Velde het woord. “We noemen onze regio ook wel Nederland in het klein” zegt hij, “omdat we diverse landschappen hebben, met hun eigen opgaven op het gebied van klimaat.” Bewonersparticipatie krijgt extra veel aandacht, voegt hij toe. Ter illustratie toont hij een video over het NK Tegelwippen. “Wij ondersteunen deze actie van harte, bijvoorbeeld met het inzetten van tegeltaxi's waarmee we de gewipte tegels afvoeren.” Er is een speciale website die bewoners uitnodigt om actie te ondernemen tegen klimaatteffecten: [klimaatklaar.nl](#).

Vijf meter water

Ook Mireille Grobben toont een video, namens de werkregio Rijk van Maas en Waal. De video geeft uitleg over het herstel van stuwwallen en bossen. Die hebben veel te leiden onder droogte en extreme regenval. De slogan is duidelijk: ‘Het klimaat verandert, verander jij mee?’ In het Rijk van Maas en Waal werken de partijen al sinds 2015 samen, zegt Mireille Grobben, inmiddels zijn ze toe aan het tweede regionale uitvoeringsprogramma. “We zetten onze schouders gezamenlijk onder de uitdagingen in ons gebied. En die zijn divers: aan de ene kant hebben we de stuwwal, een hoger gelegen gebied waar het droog kan zijn. Aan de andere kant ligt de polder, waar vijf meter water komt te staan als de dijken doorbreken.”

Kennisrevue

Freek Huijser is van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en betrokken bij het Nationaal Kennis- en Innovatieprogramma Water en Klimaat (NKWK). In sneltreinvaart toont hij een selectie van ontwikkelde hulpmiddelen en tools. De meeste hulpmiddelen en tools zijn gratis beschikbaar. Alles is te vinden op het Kennisportaal Klimaatadaptatie via de [projectpagina van het NKWK onderzoekslijn Klimaatbestendige Stad](#).

Lagerhuisdebat

Na de presentaties is het tijd voor het Lagerhuisdebat, onder begeleiding van Carleen Mesters van adviesbureau Stroom en Onderstroom en betrokken bij de organisatie van de Kennis in de Regio-bijeenkomsten in 2023. Voordat ze een aantal stellingen op de deelnemers loslaat, vraagt ze of iedereen zich wil opstellen in een lange rij, op volgorde van geboortedag. Ze krijgen er één minuut voor en moeten daarna kennismaken met de mensen naast hen. Een mooie manier om je netwerk te vergroten.

Stimuleren of verplichten?

Daarna geeft Carleen Mesters een aantal stellingen met steeds twee mogelijke antwoorden. Door aan een bepaalde kant van de zaal te staan, maak je je keuze duidelijk. De eerste stelling luidt: 'Bij nieuwe ontwikkelingen moeten we klimaatbestendigheid verplichten of stimuleren'. Slechts twaalf mensen kiezen voor 'stimuleren'. Een van hen zegt: "Als je regels stelt, gaat iedereen het minimale doen, en dan bereik je niet veel." Een voorstander voor 'verplichten' meent: "We hebben lang genoeg gewacht, zonder verplichting gebeurt er te weinig."

Is er genoeg kennis?

Twee derde van de aanwezigen is het eens met de stelling 'Door gebrek aan kennis over klimaatadaptatie maken organisaties bij nieuwbouw en reconstructies verkeerde afwegingen'. Een van de argumenten daarbij is: "Er is te weinig nieuwsgierigheid, het ontbreekt aan de wil om de ontwikkeling van kennis bij te houden." Iemand die het oneens is met de stelling, zegt: "De kennis is er wel, maar vaak niet beschikbaar op het juiste niveau."

Bewustwording en grote stappen

Met de stelling 'Inwoners informeren over hun verantwoordelijkheden en kwetsbaarheden is essentieel voor bewustwording' is bijna iedereen het eens. Twee mensen zijn tegen, zij vinden dat het onnodige onrust geeft. "Alleen maar informeren, zonder perspectief te bieden, dat is niet goed", zegt een van hen. De volgende stelling luidt: 'Maatregelen op particulier terrein zijn nice-to-have en dragen niet substantieel bij aan klimaatadaptatie'. Daar zijn de meeste mensen het mee eens. "De overheden kunnen grote stappen zetten, met veel meer effect."

Op koers of niet?

Dan volgt de laatste stelling: 'We liggen op koers om deze regio in 2050 klimaatrobust en waterbestendig in te richten'. Een van de vele voorstanders zegt: "Eigenlijk is dit altijd waar, want we hebben te weinig doelen en richtlijnen om dit te kunnen beoordelen."

Na een korte pauze kunnen de deelnemers kiezen uit zeven sessies. Van alle sessies is een verslag gemaakt.

Volgende kennisbijeenkomsten

Op 30 november is er een bijeenkomst in de regio West en op 7 december in de regio Oost. Alle informatie staat in de [evenementen-agenda](#) van het Kennisportaal Klimaatadaptatie.

